

Adviescollege —
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering
Mevrouw drs. A.C. van Huffelen
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Onze referentie MvH/RvZ/HS/RS/bs/ATR2312/2022-U049

Uw referentie

Datum 12 mei 2022

Betreft Wijziging van het Besluit verwerking persoonsgegevens generieke digitale infrastructuur in verband met het stellen van regels over de bevoegdheidsverklaringsdienst en gezagsmodule

Geachte mevrouw Van Huffelen,

Op 19 april 2022 is het voorstel voor een *Wijziging van het Besluit verwerking persoonsgegevens generieke digitale infrastructuur in verband met het stellen van regels over de bevoegdheidsverklaringsdienst en gezagsmodule* voor toetsing aangeboden aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR).

Deze AMvB introduceert een wettelijke grondslag voor een bevoegdheidsverklaringsdienst en een gezagsmodule. De bevoegdheidsverklaringsdienst is een technische voorziening die laat weten of iemand bevoegd is om voor iemand anders digitaal zaken te doen bij een (overheids)organisatie. Gegevens waaruit blijkt dat een dergelijke bevoegdheid bestaat, zijn beschikbaar in registers bij de overheid maar veelal nog niet bij de (overheids)organisatie waarmee digitaal zaken worden gedaan. Met deze dienst kan die overheidsorganisatie vaststellen dat die bevoegdheid bestaat. De bevoegdheidsverklaringsdienst maakt het zo mogelijk dat de wettelijk vertegenwoordiger zulke zaken kan doen met zijn eigen digitale identificatiemiddel (DigiD of eHerkenning). De gezagsmodule is eenzelfde voorziening voor burgers die gezag over een ander voeren, zoals ouders en voogden over minderjarige kinderen. Op dit moment kunnen zulke digitale diensten alleen worden gebruikt met de DigiD van degenen waarover zij het gezag of waarvoor zij bevoegd zijn. Dat is een omslachtige en in principe niet-toegestane manier om als ouder of wettelijk vertegenwoordiger burgerzaken te doen (namens bijvoorbeeld een minderjarige) met de overheid.

Om als wettelijk vertegenwoordiger een overheidsdienst af te mogen nemen, moet de publieke dienstverlener vooraf vaststellen of de persoon die inlogt als wettelijk vertegenwoordiger, inderdaad bevoegd is voor die vertegenwoordiging. Dat kan met de bevoegdheidsverklaringsdienst. Bij minderjarigen wordt tevens de gezagsrelatie vastgesteld met de gezagsmodule. De publieke dienstverlener die zijn digitale diensten aanbiedt, haalt voor het vaststellen van de bevoegdheid gegevens op uit bronnen van de rijksoverheid zoals de Basisregistratie personen. Deze bronnen maken deel uit van de generieke digitale infrastructuur (GDI).

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Inhoud en context

Dit voorstel lost het wettelijke probleem op dat de persoonsgegevens van degene die vertegenwoordigd wordt, niet zonder wettelijke grondslag mogen worden verwerkt. Die persoonsgegevens betreffen de persoon zelf, de relatie met de vertegenwoordiger en de bevoegdheid om te vertegenwoordigen. Deze wettelijke grondslag maakt het voor ouders of wettelijk vertegenwoordigers mogelijk om iemand met hun eigen DigiD of eHerkenning te vertegenwoordigen bij digitale diensten van de overheid.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. *Nut en noodzaak*

Het ontbreken van een wettelijke grondslag is de reden waarom het tot nu toe niet was toegestaan om persoonsgegevens te verwerken van burgers, hun vertegenwoordigers en hun onderlinge relatie bij het gebruiken van digitale identificatiemiddelen bij digitale transacties. Zonder die persoonsgegevens kan en mag een overheidsdienst niet toestaan dat een vertegenwoordiger, in plaats van de betrokkene zelf, een digitale dienst afneemt. Dat probleem wordt met dit voorstel opgelost.

Volgens het college zijn nut en noodzaak van het voorgenomen besluit voldoende onderbouwd in de toelichting. Het college ziet geen aanleiding voor adviespunten ten aanzien van nut en noodzaak.

2. *Minder belastende alternatieven*

Dit voorstel creëert de wettelijke grondslag die vereist is voor de verwerking van de persoonsgegevens die nodig zijn voor het kunnen en mogen optreden als vertegenwoordiger. De toelichting bij het voorstel weegt geen alternatieven voor dit voorstel af. Het college ziet hiervoor geen minder belastende alternatieven. Het college ziet geen aanleiding voor adviespunten ten aanzien van eventueel minder belastende alternatieven.

3. *Werkbaarheid*

De bevoegdheidsverklaringsdienst en de gezagsmodule zullen aan overheidsdiensten verklaringen verstrekken over ouderlijk gezag en bewindvoering. Voor de vertegenwoordiger wordt het optreden als vertegenwoordiger beter werkbaar dan de formele papieren procedure. Of deze werkwijze ook gemakkelijker is dan het gebruiken van de DigiD van de vertegenwoordigde burger, hangt van de situatie af.¹ Voor burgers die iemand één-op-één vertegenwoordigen, is dit misschien niet het geval, maar voor organisaties die

¹ Wettelijk is het toegestaan om de DigiD van een ander te gebruiken als hij daarvoor een machtiging heeft afgegeven. Als diegene wilsonbekwaam is, kan hij geen machtiging afgeven. In de praktijk komt het gebruiken van de DigiD van een ander wel voor. Zie www.svb.nl/nl/kinderbijslag/uw-zaken-online-regelen/u-wilt-iemand-machtigen

gemachtigd zijn voor meerdere burgers, is deze situatie beter werkbaar omdat zij één inlogmiddel (bijvoorbeeld eHerkenning) voor alle machtigingen kunnen gebruiken. De bevoegdheidsverklaringsdienst en de gezagsmodule zullen in de toekomst ook gebruik kunnen maken van machtigingen die zijn afgegeven in DigiD-machtigen. Daarmee wordt dan de toepassing van DigiD-machtigen verbreed.

Voor burgers komt er een mogelijkheid bij om met de eigen DigiD digitale diensten voor andere burgers af te nemen, als zij daarvoor bevoegd zijn, of als zij over diegene een gezagsrelatie uitoefenen. Dit voorstel lost het probleem op dat digitale publieke dienstverlening niet op afstand toegankelijk is voor wettelijke vertegenwoordigers. Zij moeten nu, als zij voor de digitale dienst de identificatie nodig hebben van degene waarover gezag wordt uitgeoefend, als het ware naast diegene gaan zitten en zijn DigiD gebruiken. Door dit voorstel kan dat voortaan op afstand met de eigen DigiD. Het gevolg is echter dat het geheel aan mogelijkheden voor de toegang tot digitale dienstverlening toeneemt. In sommige gevallen kan dat met een machtiging of met de bevoegdheidsverklaringsdienst, maar in andere gevallen kan dat (nog) niet. Het college constateert dat de digitale dienstverlening aan wettelijke vertegenwoordigers hierdoor verbetert. Het geheel kan voor burgers echter ook onoverzichtelijker worden door de verschillende mogelijkheden bij verschillende overheidsdiensten.

3.1 Het college adviseert om voor burgers en professionals inzichtelijk en overzichtelijk te maken welke digitale diensten op welke manier toegankelijk zijn.

Als de bevoegdheidsverklaringsdienst en de gezagsmodule worden toegepast bij digitale dienstverlening, kan het zinvol zijn een doenvermogenstoets uit te voeren. De toets kan aandacht besteden aan de verschillende varianten om toegang met de eigen DigiD te kunnen krijgen. Daarbij is van belang dat een gemachtigde niet wordt ontmoedigd om een andere mogelijkheid te verkennen als zijn eerste verwachting over de toegankelijkheid niet wordt waargemaakt. Het college geeft in overweging die toets te zijner tijd aan ATR voor advies voor te leggen.

Het voorstel voorziet niet in de administratieve afhandeling van het intrekken van machtigingen en beëindigen van bevoegdheden. Als de machtiging of gezagsrelatie niet meer bestaat, bijvoorbeeld omdat een minderjarige inmiddels meerderjarig is geworden of omdat een machtiging is ingetrokken, kunnen de bevoegdheidsverklaringsdienst en de gezagsmodule niet langer verklaringen verstrekken. De vertegenwoordigde kan dan wel belang hebben bij informatie over eerder toegekende, niet meer actuele machtigingen en verklaringen daarover aan overheidsdiensten.²

3.2 Het college adviseert om toe te lichten hoe gemachtigden en vertegenwoordigden inzage kunnen krijgen in de status van de machtigingen en het afgeven van verklaringen daarover, ook nadat de machtiging niet meer bestaat.

² Ook een gemachtigde kan belang hebben bij inzage in afgegeven verklaringen over eerder toegekende en inmiddels niet meer actuele machtigingen.

4. Gevolgen regeldruk

Het voorstel bevat een inschatting van de gevolgen voor de regeldruk. Met een ruime onzekerheidsmarge worden deze ingeschat op een vermindering van € 21.750.000,- per jaar door de tijdsbesparing van een half uur bij het inloggen door een gemachtigde voor bijna 3 miljoen minderjarigen. De berekening gaat uit van een situatie waarin burgers geen gebruik maken van de DigiD van degene waarvoor ze gemachtigd zijn. Dit komt in de praktijk echter minder voor. Burgers gebruiken vaak de DigiD van degene die zij vertegenwoordigen. In andere gevallen kent het proces geen digitale dienstverlening. In deze gevallen vermindert de regeldruk niet.³ Als er controles op de bevoegdheid, machtiging of gezagsrelatie worden uitgevoerd, zullen burgers een toename ervaren van de regeldruk.

4.1 Het college adviseert om de berekening van de regeldrukgevolgen te beperken tot de effecten voor burgers die voorheen nog geen gebruik maakten van digitale toegang.

Dictum

Gelet op de bevindingen is het eindoordeel van ATR:

Het besluit vaststellen nadat rekening is gehouden met de adviespunten.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris

³ Alleen de burgers die voorheen nog niet maar door deze voorziening wel gebruik gaan maken van digitale dienstverlening, ondervinden een vermindering van de regeldruk.